

MIŠLjENjE

na Nacrt Zakona o odvjetništvu Federacije Bosne i Hercegovine, po službenoj dužnosti

**Sarajevo
studeni, 2021. godine**

Broj: 01-26-7-011-1/21
Sarajevo, 22.11.2021. godine

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na temelju članka 25. stavak (1) točka f) i stavak (2) Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, broj 48/05, 76/07 i 80/09), postupajući po službenoj dužnosti, na 96. (devedesetšestoj) sjednici održanoj dana 22.11.2021. godine, donijelo je

MIŠLJENJE

Prema javno dostupnim informacijama, kao i saznanjima Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine (daljnje u tekstu: Konkurencijsko vijeće), Nacrt Zakona o odvjetništvu Federacije Bosne i Hercegovine (daljnje u tekstu: Nacrt Zakona), čiji je predlagač Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, a obrađivač Federalno ministarstvo pravde, stavljen je u zakonodavnu proceduru početkom 2021. godine.

Konkurencijsko vijeće je po službenoj dužnosti cijeniло usklađenost predmetnog Nacrta Zakona sa odredbama Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“ br. 48/05, 76/07 i 80/09) (daljnje u tekstu: Zakon), obzirom da predlagač istog, nije postupio sukladno članku 25. stavak (2) Zakona, prije nego je predmetni Nacrt stavljen u zakonodavnu proceduru usvajanja.

Analizirajući odredbe Nacrta Zakona, Konkurencijsko vijeće se posebno osvrnulo na sljedeće:

- članak 4. Nacrta Zakona u okviru ovlasti odvjetnika definira „profesionalnu djelatnost“ odvjetništva iz članka 3. stavak (1) Nacrta zakona, kao neovisne i samostalne profesionalne djelatnosti, koja obuhvata:
 - a) davanje usmenih i pismenih pravnih savjeta i mišljenja,
 - b) sastavljanje tužbi, prijedloga, zahtjeva molbi, pravnih lijekova, predstavki i drugih podnesaka,
 - c) sastavljanje ugovora, zavještanja, poravnanja, izjava, općih i pojedinačnih akata i drugih isprava,
 - d) zastupanje i odbranu domaćih i stranih fizičkih i pravnih osoba i onim oblicima udruživanja koji nemaju stranačku sposobnost, ali im sud ili drugi organ to svojstvo u postupku priznaje,
 - e) posredovanje radi zaključenja pravnog posla ili mirnog rješavanja spora i spornog odnosa i
 - f) obavljanje i drugih poslova pravne pomoći u ime i za račun domaće ili strane fizičke ili pravne osobe i onim oblicima udruživanja koji nemaju stranačku sposobnost, ali im sud ili drugi organ to svojstvo u postupku priznaje, na temelju kojih se ostvaruju prava, štite slobode i drugi interesi.
- člankom 5. Nacrta Zakona definirano je obavljanje odvjetništva:
 - (1) Pružanjem pravne pomoći kao zanimanjem mogu se baviti samo odvjetnici, osim ako posebnim zakonom nije drugačije propisano.
 - (2) Pravo na obavljanje odvjetništva stiče se upisom u Imenik advokata i davanjem svečane izjave.

(3) Postupak za ostvarivanje prava na obavljanje odvjetništva pokreće se zahtjevom kandidata za upis u Imenik odvjetnika, koji se podnosi regionalnoj komori.

- člankom 14. Nacrta Zakona definirano je pravo zastupanja stranih odvjetnika u konkretnim sudskim i upravnim postupcima pod uvjetom reciprociteta, isključivo na temelju prethodne suglasnosti Federalnog ministarstva pravde. Informaciju o postojanju i uvjetima reciprociteta iz stavka (1) ovog članka Federalno ministarstvo pravde pribavlja od Ministarstva vanjskih poslova BiH, gdje je prilikom podnošenja zahtjeva za pribavljanje suglasnosti, strani odvjetnik dužan dostaviti dokaz o upisu u Imenik odvjetnika matične zemlje.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da gore navedene odredbe Nacrta Zakona, nisu u suprotnosti sa odredbama Zakona o konkurenciji.

Naime u članku 4. Nacrta Zakona taksativno su nabrojani oblici pružanja pravne pomoći, koji spadaju u odvjetničku djelatnost, odnosno, decidno je propisano šta spada u profesionalnu djelatnost i koje su to ovlasti odvjetnika. Člankom 5. je propisano ko tu djelatnost obavlja i kako se pravo na obavljanje iste stiče. Stavkom (1) članka 5. je propisano da se pružanjem pravne pomoći kao zanimanjem mogu baviti samo odvjetnici, osim ako posebnim zakonom nije drugačije propisano, što ostavlja mogućnost i onima koji nisu iz odvjetničke profesije, ukoliko im je to nekim drugim zakonom omogućeno da se bave istom.

Analizom odredbi članka 14. Nacrta Zakona je utvrđeno da se iste odnose na postupanje stranih odvjetnika u sudskim i upravnim postupcima pred organima u FBIH. Odredbe navedene u članku 14., koje se odnose na reciprocitet, se tiču međunarodne suradnje BiH sa matičnom zemljom u kojoj je u Imenik advokata upisan odvjetnik. Tako da je postojanje i uvjeti reciprociteta određeni na temelju bilateralnih sporazuma ili drugog oblika suradnje iz domena međunarodnog prava, koje je u nadležnosti Ministarstva vanjskih poslova BiH. Sa tog aspekta Konkurencijsko vijeće nije nadležno da ulazi u propisano i cijeni usklađenost gore navedenih odredbi sa Zakonom o konkurenciji.

- članak 25. stavak (1) Nacrta Zakona definira nespojivost točno definiranih poslova i vršenja javnih dužnosti sa obavljanjem odvjetničke djelatnosti, dok je u stavku (2) određeno na koji način se detaljnije utvrđuju poslovi iz stavka (1) ovog članka te drugi poslovi nespojivi sa ugledom i neovisnošću odvjetništva;

Konkurencijsko vijeće smatra da navedeni članak 25. Nacrta Zakona, nije u suprotnosti s odredbama Zakona u smislu ograničavanja tržišta, s obzirom da isti regulira i sprječava sukob interesa i doprinosi samostalnosti i neovisnosti u radu odvjetnika.

- članak 30. Nacrta Zakona propisuje zabranu reklamiranja odvjetnika, zajedničkih odvjetničkih kancelarija i odvjetničkih društava, te stavkom (4) istog članka određuje da se dopušteni način predstavljanja bliže uređuje Statutom odvjetničke komore i Kodeksom profesionalne etike odvjetnika Odvjetničke komore Federacije Bosne i Hercegovine;

Konkurencijsko vijeće je konstatiralo da se odvjetnici svojom Svečanom izjavom (članak 11. Nacrta Zakona) obvezuju svoju odvjetničku djelatnost obavljati savjesno i stručno, poštivajući i pridržavajući se, Ustava FBIH, zakona, Statuta odvjetničkih komora, Kodeksa profesionalne etike, Povelje o osnovnim principima europske odvjetničke profesije (Povelja) te Kodeksa ponašanja europskih odvjetnika (Kodeks). Svrha Povelje kao i Kodeksa jeste njihova primjena u cijeloj Europi, dosežući i izvan granica država-članica, što čini ova dva dokumenta temeljem europske odvjetničke djelatnosti. Pomenutim dokumentima, između ostalog, definirana su i temeljna načela koja su zajednička odvjetničkoj profesiji u čitavoj Europi, i osnov su nacionalnih kodeksa koji uređuju profesionalno ponašanje odvjetnika domicilne države, po načelu samo-uređivanja odvjetničke profesije. Dakle, sam Kodeks propisuje da

odvjetnik ne smije da oglašava ili traži ličnu reklamu, ako to nije dopušteno, odnosno odvjetnici su po tom pitanju podvrgnuti zabranama i restrikcijama matičnih profesionalnih pravila. Dakle, Odvjetnička komora Federacije Bosne i Hercegovine, kao obvezna, neovisna i samostalna profesionalna organizacija odvjetnika, sa svojom pravne osobe, kako je to regulirano člankom 90. i 92. Nacrta Zakona, donosi, između ostalog, Statut odvjetničke komore i Kodeks odvjetničke etike odvjetnika Federacije Bosne i Hercegovine, kojim se propisuju principijelna pravila za jednak tretman svih odvjetnika u Federaciji Bosne i Hercegovine. Navedeni dokumenti propisuju da se reklamiranje odvjetničkih usluga smatra nedostojnim i zabranjeno je podjednako svim odvjetnicima, odnosno pobliže uređuju dopušteni način predstavljanja.

- Člankom 62. Nacrta Zakona regulirana je suradnja između odvjetnika, zajedničkih odvjetničkih kancelarija i odvjetničkih društava unutar Bosne i Hercegovine i stranih odvjetnika u poslovima pružanja međusobne pravne pomoći.

Jezičkim i ciljnim tumačenjem članka 62. stavak (1) Nacrta Zakona, može se zaključiti da je dozvoljena suradnja između domaćih odvjetnika, zajedničkih kancelarija i odvjetničkih društava međusobno na teritoriju Bosne i Hercegovine, te sa stranim odvjetnicima.

- Člankom 62. stavak (2) Nacrta Zakona uređeni su temeljni principi međusobne suradnje, pri čemu su najbitniji principi ravnopravnosti i međusobnog povjerenja. Navedena norma, zabranjuje dovođenje odvjetnika u podređen položaj tijekom suradnje, te se navodi da će se bliži uvjeti i načini ugovorne suradnje urediti Statutom odvjetničke komore.
- Predlagač zakona u članku 62. stavak (3) Nacrta Zakona, imperativnom normom eksplicitno zabranjuje bilo kakav vid suradnje sa bosanskohercegovačkim gospodarskim društvima koja nisu registrirana za obavljanje odvjetničke djelatnosti i neovlašteno vrše nuđenje, ugovaranje i naplaćivanje odvjetničkih usluga. Također, člankom 62. stavak (4) Nacrta Zakona, zabranjuje se suradnja sa stranim odvjetnicima, ukoliko se takva suradnja koristi od stranih odvjetnika da bi lažno prikazali člana Advokatske komore kao odvjetnika svog društva, kao partnera, kao njegovu podružnicu ili postojanje bilo kakve institucionalne povezanosti sa njima.
- Člankom 62. stavak (5) Nacrta Zakona se zabranjuje odvjetnicima, zajedničkim odvjetničkim kancelarijama i odvjetničkim društvima navođenje činjenica o postojanju sporazuma i suradnje iz stavka (1) istog članka Nacrta Zakona na web stranicama, istaknutoj tabli, memorandumu i slično.

Ovaj članak, odnosno zabrana isticanja postojanja sporazuma o suradnji kao način reklamiranja je u duhu zabrane reklamiranja odvjetnika iz članka 30. Nacrta Zakona, što je objašnjeno u naprijed navedenom tekstu.

- U posljednjem stavku (6) članka 62. Nacrta Zakona, postupanje protivno stavovima (3), (4) i (5) članka 62. Nacrta Zakona kvalificirano je kao teža povreda odvjetničke dužnosti.

Člankom 62. Nacrta Zakona, nije stvorena nikakva pravna prepreka za suradnju između domaćih i stranih odvjetnika, što znači da ne može doći do zatvaranja tržišta obavljanja odvjetničke djelatnosti. Analizirajući članak 62. Nacrta Zakona, evidentno je da isti sadrži zabrane vršenja određenih radnji, koje su protivne principima obavljanja odvjetničke djelatnosti, te se kao takvi smatraju težom povredom odvjetničke dužnosti, a za čije utvrđivanje je nadležna Odvjetnička komora. Sukladno navedenom, Konkurencijsko vijeće smatra da članak 62. Nacrta Zakona ne sadrži obilježja zabranjenog konkurencijskog djelovanja i nije protivan odredbama Zakona o konkurenciji.

Nakon što je Konkurencijsko vijeće u cjelosti razmotrilo odredbe Nacrta Zakona ocijenilo je da je isti u temelju usuglašen sa Zakonom o konkurenciji, odnosno ne sadrži odredbe u suprotnosti sa istim.

Ovo mišljenje je dato isključivo na temelju teksta Nacrta Zakona o advokaturi Federacije Bosne i Hercegovine iz rujna 2020. godine.

Predsjednik

dr.sc. Amir Karalić

Dostaviti:

- **Parlament Federacije Bosne i Hercegovine;**
- **Vlada Federacije Bosne i Hercegovine;**
- **pismohrana Konkurencijskog vijeća.**